

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In quo hæreses & mores Pelagij contra naturæ humanæ sanitatem,
ægritudinem & medicinam ex S. Augustino recensentur ac refutantur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

18. An agnoverint meritum de condigno an de congruo.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13650

fundamento nixos Augustinum & Prosperum
ex sola præcellione actuum per initialem illam
gratiam factorum, sive ut etjam loqui solent,

^A ex bono natura usu invicta conclusione salvantis
gratia mer. tum inutilise.

An agnoverint meritum de condigno an
de congruo.

CAPVT XVIII.

EX præcedentibus facile est intelligere
cujusmodi meritum in fide & oratione
cæterisque moribus bonis agnoverint.

Nempe illud quod minime omnium re-
pugnat gratiæ, quam omni modo salvam esse cu-
piebant, dummodo salus hominis non ab ali-
qua constitutione Dei præveniente voluntates,
sed ab ipsa hominis manu & voluntate pen-
dere crederetur. Hoc probant ea quæ duobus
capitibus superioribus diximus: quantum
enim fieri poterat, extenuabant meritum, hoc
solummodo contententes ne prorsus natura
ita extincta putaretur, ut ne quidem qualiscun-
que dolor saltem compunctæ infirmitatis exoriri
possit, vel velle ac nolle admittere medicinam: unde
possit ratio reddi electorum vel rejectorum,
sive cur unus præ alio assumatur, Deo vide-
licet sic habente aliquam occasionem, sive colo-
rem cur non irrationabiliter, ut Cassianus loqui-
tur, sive cæco quasi modo, irrefragabili
aliqua constitutione, inconsulta hominis vol-
untate, gratiam salvantem uni præ alijs lar-
giretur. Quæ sanè manifestè clamant non
illam rigorosam condignitatem in actibus illis
gratiam præcedentibus Massilienses posuisse,
talis enim tollit prorsus gratiam: cum contra
illi dicerent, non negari gratiam si præcedere dica-
tur talis voluntas, seu tam exigua & infirma qua
tantum medicum quaerat, non autem quicquam ipsa
iam valeat.

Collat. 13.
cis.

Epist. Hi-
lar.

Neque verò hic postulandum est ut istis
nominibus congruus vel condigni istud meritum
vocent. Illa quippe distinctio sub istis nomi-
nibus multis post sæculis à Scholasticis Do-
ctoribus excogitata est, neque inter Augu-
stinum & Massilienses controversa, cum ipse
omne omnino meritum ante gratiam prorsus
extinguendum esse contenderet. Itaque res
ipsa non ista nomina consideranda sunt.

Potissimum igitur meritum quod in illis
actibus Massiliensium inveniri potest, in illa
oratione qua ex fide petitur, quaeritur, & pul-
satur, situm est. Iste quippe est actus omnium
quos ante gratiam ad obtinendam gratiam
posuerunt perfectissimus, & aptissimus. Quo
proinde dicunt hominem ad hanc gratiam qua in
Christo renascimur pervenire posse, per naturalem
scilicet facultatem petendo, quaerendo, pulsando; ut
ideo accipiat, ideo inveniat, ideo mereatur, quia bono
natura bene usus ad istam salvantem gratiam initialis
gratia ope meruerit pervenire. Item hominem
posse exierita & supplicii voluntate velle sanari, sup-
plex enim illa voluntas nihil est aliud quam
voluntas ex fide pro sanitate supplicans Deo.

^A Atqui oratio ante justificationem susa tamen
sine aliquo merito esse non possit, nullo tamen
modo condignum est meritum, quod enim potest
meritum peccatoris condignum esse nisi sup-
plicij? Nam ut Augustinus: *meritis impij non
gratia sed poena debetur. Quid enim habere boni me-
riti peccatores? Et si quid ipsa fides eorum pe-
tendo mereatur, impetrationis potius quam
meriti rationem habet. Vnde cum in errore
Massiliensium hæretet Augustinus, frequenter
meriti rationem quam in fide & oratione col-
locabat, per impetrationem exponit: Putans,
inquit, fidem non esse donum Dei, sed à nobis esse in-
nobis & per illam nos impetrare Dei dona. Item:
Vt per illam nobis daretur quod posceremus utiliter.*

Epist. 104.
Lib. de po-
ad Sicut.

^B Augustini fides impetrat quod lex imperat. Ex
quò consequitur meritum quoddam impetra-
tionis ante justificationem, non condignum
aut rigorosum perfectæ justitiæ Massilienses
in fide & oratione collocasse. Cujusmodi me-
ritum Augustinus cum eodem errore tenere-
tur, in simili fide collocaverat. Nam quam-
vis utrique in hoc erraverint quod fidem &
orationem non per gratiam Christi infundi
senferint, nusquam tamen ullum vestigium
reperiri potest, quod majus meritum in eis
constituerint, quam si per gratiam hominibus
conferrentur. Quid enim hoc ad scopum vel
Massiliensium vel Augustini similiter hallucin-
antis & eadem ex causa salutem ad suam po-
testatem revocare molientis conferre potuis-
set? Vnde qui talem errorem vel Massilien-
sibus vel Augustino idem omnino ante Epi-
scopatam sententi tribuunt, id potius viden-
tur spectare, quod præceptis opinionibus suis
tuendis congruat, quam quod indagata pon-
derataque veritas postulat, ut Massiliensium
& Augustini errores exaggerando ab illis
quoquo modo differre & longius distare vi-
deantur.

Quod si ipsa quoque nomina velimus pon-
derare nihil Cassiano familiaris est quam bono-
rum motuum voluntatis condignitatem ele-
vare respectu præmij gratuiti quod eis datur,
hoc est respectu virtutum, sive sanitatis per-
fectæ, quam illis desiderijs & conatibus hu-
manis tribui sentit. Ad capefcenda, inquit,
tam magnifica tamque præcella puritatis & integri-
tatis præmia, quantuilibet jeuniorum, vigilia-
rum, lectionis & solitudinis ac remotionis labor fuerit
impensus,

Lib. 12.
Insp. c. 13.

impensus, condignus esse non poterit, qui hac industria sua merito vel laboris obimeat. Nunquam enim divinum munus, labor proprius, de manave compensabit industria, nisi desideranti divina fuerit miseratione concessum. Ecce nec tanti labores iuxta Cassianum condigni sunt puritatis premio, hoc est, ut ibidem exponit, ut quis carnalibus vitis emundetur: quod nihil est aliud quam id quod Massilienses apud Hilarium dicunt, ut a suo morbo sanetur, & totius sanitatis consequatur effectum. Quam doctrinam iterum iterumque, in eodem libro Cassianus repetens, nec in Davide vult laboris equiparasse merita ad indulgentiam tanti criminis obviendam: neque nos equiparante nostra voluntatis industria tam arduam integritatis (hoc est castitatis) culmen subvulgata carne conscendere. Nec ullam cordis correctionem ad capeffendam castitatem esse condignam. Item rursum: Petitionem & inquisitionem & pulsationem nostram non esse condignam, nisi misericordia Dei id quod petimus dederit. Vides quanto studio condignitatem Cassianus orationibus nostris & meritis aufert. Nempe quod nimis infirma sint vires hominis ad animæ sanitatem sive virtutes sibi comparandas, & conatus nimis exigui ad ista tam alta præmia ex condignitate promerenda. Unde restat, ut, sicut ipse loqui solet per Dei gratiam, clementiam, misericordiamque tribuantur. Quod

si vero forsan alicubi etiam ejusmodi phrasis occurreret qua homo Dei gratia dignus fieri diceretur, non aliter id accipiendum foret, quam si gratiam nos mereri posse dixissent. Neque enim apud antiquos Scriptores dignitas illam rigorosam Scholasticorum condignitatem semper denotat. Nam Celestius dignitatem & meritum pro iisdem accipit, cum dicit, gratiam secundum merita nostra dari, quod statim exponit, ut ea siamus digni vel indigni. Et Augustinus videtur insinuare quod dignum esse gratia minus aliquid sit, vel certe non majus, quam meritum gratia. An, inquit, aliud est dignum esse accipere, aliud secundum meritum accipere? Et potest aliqua subtilitate disputationis ostendere dignum esse aliquem, sed non mereri. Et infra: quantum ad me attinet ab hoc verbo (dignus accipere gratiam) facile transirem &c. Quod sane non fecisset Augustinus si Pelagius meriti gratia fecisset mentionem. Ita satis indicat minorem, vel certe ut dixi non majorem esse faciendam difficultatem, si quis dignus accipere gratiam, quam si quis eam mereri diceretur. Sed usus vocabulorum istorum rigorosus & scholis proprius, nunc est alius secundum quem absurdum est antiquorum locutiones velle metiri.

Epist. ad Aug. initio.

Lib. 12. inf. c. 11.

Cap. 14.

Lib. de gest. Pelag. c. 14.

Cap. 17.

Veram esse gratiam quam post fidem dari volunt ex Cassiano, & præfertim ex Prospero, Hilario & Augustino late demonstratur.

CAPVT XIX.

POSTquam de actibus meritorijs, quos Massilienses in humana potestate posuerunt satis disputatum est, nunc de præmio pauca dicenda sunt, hoc est de illa gratia, quam suis operibus à Deo retribui docuerunt. Videntur enim nonnulli dubitare an veram illam Christi gratiam intellexerint, quam passim adversus Pelagianos Augustinus inculcat. Putabat enim Cassianus nullius esse meriti & laudis opus, quod Deus in homine per gratiam operatur. Nullus enim, inquit, laudis esset ac meriti si id in eo Christus quod ipse donaverat prætulisset. De Centurione loquitur de quo Christus dixerat: Non inveni tantam fidem in Israël. Et similiter de Abraham in eodem loco dicit: Non illam fidem, quam et Dominus inspirabat, sed illam quam vocatus semel atque illuminatus à Domino per arbitrij libertatem poterat exhibere, expectari vult divina iustitia. Unde, inquit nonnulli, videtur omnibus commune fuisse erroris principium, scilicet, quod si vera gratia interna qua voluntas interior roboratur, & quam Divus Augustinus cum alijs Catholicis assererat, ad opera meritoria esset necessaria, everteret libertatem.

perspicuum est. Nam in eadem illa Collatione in qua fidei quam Deus dederit omnem laudem tollit, ac meritum asseveranter tradidit, ac sæpius repetit nonnullis etiam non omnibus, bonæ voluntatis principia inspirari. Quibus, inquit, manifeste colligitur non solum actuum, verum etiam cogitationum bonarum ex Deo esse principium, qui nobis & initia sancta voluntatis inspirat & virtutem atque oportunitatem, eorum que recte cupimus, tribuit peragendi. Quam Cassiani definitionem Catholicissimam Prosper vocat: quamvis postea ea quod generaliter asseruerat, non in omnibus omnino, sed in quibusdam tantum verum esse velit. Nam sæpe in ista Collatione docet, nonnunquam Deum bonas voluntates de dura cordis nostri silice excutere: in corde plantare: desideria inspirare, nonnunquam vero nostro conatu emergere, scintillamque bonæ voluntatis emicare. Sed illa ipsa exceptio manifestissime probat, Cassianum veram gratiam donatricem, plantatricem, inspiratricem bonæ voluntatis agnovisse, & facile cum libertate conciliasse. Sic accepit Cassiani doctrinam Divus Prosper & liberi arbitrij gratiaque concordiam cum expressisse sine ulla ambiguitate testatur. Cum enim illa superius citata verba protulisset, ita statim subijcit: Hic ne quis putaret non superesse, quod per librum ageretur arbitrij non

Cassian. Col. 13. c. 14.

Matth. 8.

Contra. disp. 4. de act. supern. dub. 5. n. 92.

sup. c. 10. lib. 7. de Hæres. Pelag.

Cassian. Col. 13.

Lib. cont. Collat.

Collat. 13. c. 7. & 8. &c.

libid.

Z.

ITTATIONE